

TARA NOASTRA
FOAIA POPORALĂ A
„ASOCIATIUNII“

REDACTOR:

OCTAVIAN COEA.

CUPRINSUL:

	Pag.
Oct. Goga: Străinul	407
Comuna „Viitorul“	408
de Preda: Un metod greșit de a nobilită pomii	414
Săteanul: Spor pe urma ogoarălor	416
Facerea roilor măiestriți în coșnițele mobile	418
Știri	419

Înștiințare.

Rugăm pe toți câți au binevoit să primească această foaie să grăbească cu trimiterea plății de abonament.

Administrația foii „ȚARA NOASTRĂ“.

Cetitorilor.

Pe toți, cărora le ajunge în mâni această foaie îi rugăm să o cetească și dacă o socot de potrivită trebuințelor țărănimii să o răspândească între oamenii noștri dela sate.

Foaia apare săptămânal și o vor primi cetitorii Dumineca.

Abonamentul e pe an 4 cor.

Pe jumătate de an 2 „

Pe trei luni 1 „

Banii să se trimită la Administrația revistei „Țara noastră“. Sibiiu — Nagyszeben. Asociațiune.

Toți cărturarii noștri, mai ales cei în atingere apropiată cu țărănimea — preoții și învățătorii — sânt rugați a trimite acestei reviste articole și știri cari sânt în legătură cu trebile țărănimii. Indesebi primim bucuros articole cu povețe economice, precum — și snoave, poezii populare etc. Scriitorii articolelor sânt rugați a se folosi de un grai înțeles de popor, ca să nu fim siliți a supune schimbării în redacție articolele.

Pentru articolele bune dăm și o cuvenită răsplată bănească.

ȚARA NOASTRĂ

Revista populară

a „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului rom.“

Abonamentul: Pe un an 4 cor. Pe o jumătate de an 2 „ Pe trei luni 1 „ Pentru România . . . 6 Lei	REDACTOR: OCTAVIAN GOGA.	Redacția și admini- strația : Sibiu (Nagyszeben) Str. morii, 6.
---	---	---

Străinul.

*Erà Duminică într'amiază,
 Noi stam în prispă strânși în sfat
 Când s'a ivit pe drumul țării,
 Un om la marginea de sat.
 Din pulberea învolburată
 Abia puteai să-l deslușești,
 Cu pașii largi grăbindu-și mersul
 Venea în hainele-i nemțești.*

*La cruce'n deal noi îl văzurăm
 Cum s'a oprit deodată-'n pas
 Și s'a 'nchinat adânc drumețul
 Când a făcut în drum popas..
 Priveà 'ndelung ca dus pe gânduri
 La zidul zugrăvit cu sfinți...
 Și sta cu capul gol străinul
 În ploaia razelor ferbinți...*

*Când s'a pornit încet la vale
 Noi ne uitam dela zaplaz,
 Și nu știu ni-s'a părut nouă
 Dar aveà lacrimi pe obraz...
 Când ne-a ajuns a dat binețe
 Cu glas domol și-apoi a stat
 Și ne-a 'ntrebat de sănătate
 Și de nevoile din sat...*

*Ne-a zis c'ar vreà la sfânta slujbă
 Să vie-alătura cu noi
 Și s'a uitat cu-atâta jale...
 Când a trecut un car cu boi;
 Iar la vecernie străinul
 Stăteà cucernic și supus
 Și-a sărutat duios icoane
 Cu răstignirea lui Isus.*

*Când a plecat ne-a spus povețe
 Cu grai înduioșat și blând
 Și-atât ne încâlzeà în suflet
 Că lăcrămam toți ascultând.
 Spuneà că nu-i păcat mai mare
 Decât să-ți lapezi legea ta
 Și vezi îi tremurà cuvântul
 Pe buze, când ne cuvântă.*

*Apoi s'a dus.. Ni erà jale
 Când s'a pornit la drum pe grui..
 Dar uite'n țintirim pe noapte
 Spun că văzură umbra lui.
 De-atunci tot despre el ni-e vorba
 Și-atât am vreà cu toți să știm
 Anume lângă care cruce
 A'ngenunchiat în țintirim..*

Oct. Goga.

COMUNA „VIITORUL“.

IV. Școala pentru oamenii în vârstă.

Curatorul bisericii Nicolae Deleanu povestește cum s'a urzit și înfiripat școala pentru oamenii în vârstă din comuna «Viitorul».

În scurt timp — spune curatorul Deleanu — după frumoasele sărbători ce s'au ținut cu ajutorul preoților din comunele vecine, bunul nostru preot ne-a vorbit într'o Duminică

despre *folosul învățaturii* și cum aceasta și-o pot câștiga cu înlesnire cei-ce au avut noroc să învețe meșteșugul *cetitului* și al *scrisului*. Ne-a spus că:

Prin scrisoare gândurile oamenilor se pot împărtăși neschimbate la mii și milioane de alți oameni, cari trăiesc acum, fire-ar ei în orice depărtare, și la alte mii și milioane de oameni, cari vor trăi în viitor, peste sute și mii de ani. Scrisoarea este un puternic mijloc de a țineă oamenii în legătură unii cu alții și de a se deșteptă și lumineă unii printr'alții. De aceea se și zice că scrisoarea este cea mai aleasă măestrie, pe care ar trebui să o învețe toți oamenii: bogați și săraci, plugari și meșteșugari, bărbați și femei.

Prin învățarea cetitului, scrisului și altor cunoștințe *preotul* ajunge în slujba frumoasă și cinstită de preot.

Învățătorul, înainte de toate, iarăș prin învățarea cetitului și scrisului se face vrednic de slujba învățătoriei.

Pe scara cetitului și scrisului se ridică și *notarul* comunei în locul de fruntaș povățuitor al satului.

Cu ajutorul cărții și învățaturii se pregătesc toate *căpeteniile* și *domniile*. Toți cei ce doresc să ajungă la o slujbuliță cât de mică nu o pot căpăta și nici purtă fără să știe carte.

Neguțători și *meșteșugari* fără învățătură de carte abiă se mai găesc.

Chiar și *servitorii* (slugile) cari știu cât de cât carte sunt astăzi mai căutați la orașe decât cei cu totul fără învățătură.

Dar nici cu *plugarii* nu stă treaba altfel.

Celce știe puțină carte poate mai ușor purtă deregătoria de *primar*, *cassar* sau altă deregătorie a comunei. Totașă este și cu deregătoriale bicericești și ale școalei. *Curatorul* bisericii trebuie să știe carte pentruca să poată purtă socotelile despre averea bisericii, *curatorul* școalei totașă. *Pârgarul satului* de asemenea abiă mai poate purtă slujba neavând cunoștința cetitului și scrisului.

Plugarul cu ceva cunoștință de carte poate prinde mai ușor câte-o învățătură din vr'un calendar, din vr'o gazetă, din vr'o carte. Cu aceste învățături el se poate ajuta mai bine în purtarea economiei sale. Nu-l poate înșelă la plățirea dării, pentrucă el vede ce este însemnat în cărticica sa de dare.

Și așa mai departe, cu toate. Altfel vede lucrurile celce știe ceva carte decât celce nu știe «ca băta».

Veni-va vremea, ca mâne, când celce nu știe ceti și scrie n'o să se poată învrednici de nici un drept cetățenesc, nici în sat, nici mai departe.

Deșteptarea prin învățatura de carte este trebuincioasă *bogatului și săracului*. Bogatului ca să-și poată chivernisi și sporii averea; săracului pentruca, agerindu-și judecata și înmulțindu-și cunoștințele, să poată mai cu înlesnire înlătură greutatețile și piedecile din calea vieții și astfel să poată ajunge și el prin muncă înțeleaptă și prin bună chiverniseală la o stare mai fericită.

Trebuința învățaturii de carte este simțită tot mai mult și la sate. De aceea se și zice: «*ai carte, ai parte*»; iar într'o poezie se spune:

*Numai știința
Și iscusința
Ne pot scăpă;
Iar fără ele
Năcazuri grele
Ne-or inunda (ne-or copleși.)*

Și iarăș:

*Un om care nu știe ceti și calculă
Și nice a scrie ce poate cugetă,
Acela 'n astă lume adesea e 'nșelat
Și nu-i vrednic d'un nume: de om adevărat.
. acela e perdut.
Ca moșul o viață a duce, a trecut.*

Fără carte pe viitor, orice svârcoliri spre mai bine vor fi luptă zădarnică.

De carte au, fără îndoială, trebuință toți și toate:

*Domnitorul din palat,
Muncitorul dela sat,
Coconița dela bal,
Țărăncuța de pe mal.*

După această cuvântare plină de învățaturi folositoare și pricepută de toți, cuvântare din care eu ca om neînvățat, am spicuit câte ceva, preotul nostru ne-a spus că vrea să înceapă a ține școală cu oamenii în vârstă, mai ales pentru a-i învăța cetirea și scrierea, cum și puțină socoteală.

Drept aceea a chemat la școală pe toți ceice ar voi cu inimă curată și de bună voie să iee parte la învățatură.

Pe la un ceas după amiazi ne adunasem în școală 40 de inși, din toate vârstele, de la 15—50 de ani, toți fără cunoștință de carte și toți dornici de învățatură.

A venit și preotul, și și-a arătat, prin cuvinte frumoase, bucuria că vede adunat un număr așa frumos de oameni, cu gândul atât de plăcut lui Dumnezeu: de a-și lumină mintea și de a-și îmbogăți sufletul cu comorile cele mai prețioase, ale învățaturii.

Ne-a întrebat apoi pe fiecare îndeosebi dacă avem de gând să urmăm școala regulat până în sfârșit.

Toți am răspuns că voim din toată inima să urmăm regulat, să fim ascultători, cu rânduială și sârguincioși.

Simion al lui Vasilie spune că dacă el știe ceti și scrie putea să înainteze măcar corporal (căprar) la miliție (cătănie).

George al Evuții, fiind servitor la oraș, povestește că să fi știut carte, putea să găsească o slujbă mai ușoară și mai bănoasă.

Mihailă al Culiții numai din lipsa de carte a trebuit să muncească în Țară, slab plătit, la lucrări din cele mai oboșitoare.

Tănasa al Crâșnicului spune greutățile ce a întâmpinat în America din pricina că nu știe ceti și scrie. Numai năcazul ce a îndurat el neputând să scrie măcar câteva șire cu mâna sa iubiștilor săi de acasă.

Pătru al Măriuții spune că pe el tot numai din pricina că nu știe ceti și scrie l-a dat înapoi la alegerile de cassar, primar și alte deregătorii din comună.

Toader Verde spune cum a fost înșelat mai de multeori: la plățirea dării, în târg, în boltă și cu alte prilejuri.

Alții iară spun alte nevoi ce au întâmpinat din pricina lipsei de învățatură.

Astfel toți spunem hotărît că vrem să învățăm și vom veni la școală cu drag și regulat.

Înțelesul eră acum făcut, mai rămase să statorim câteva amănunte.

Fiind cătră sfârșitul toamnei, când lucrările noastre, ale plugarilor, se împutinează, ne-am înțeles ca să ținem școală de trei ori pe săptămână: Dumineca și în sărbători, iar peste săptămână, în zilele de lucru, de douăori, Marța și Vinerea, în ceasurile de sara, după cină.

La început nu ni s'a cerut altă decât să aducem fiecare câte 20 bani, prețul unei tăblițe și al unui creion de pătră, de cari se folosesc și copiii când încep să umble la școală.

În Marța viitoare toți ceice ne-am dat cuvântul am mers la școală, unde bunul nostru preot ne-a întimpinat cu iubire, am cerut cu toții ajutorul lui Dumnezeu, ni-s'au împărțit tăblițele și creionul, și după ce ni s'a spus tot ce trebuie să știm despre tăbliță, despre curățirea ei, despre ascuțirea creionului, despre cum trebuie stat la scris, — ne-am apucat de lucru.

Ca și copiii am început să scriem puncte, linii subțiri și groase, și alte multe, și numai după aceea am făcut un pas mai departe la scrierea literelor, la împreunarea lor în silabe, a silabelor în cuvinte și a cuvintelor în ziceri.

Firește lucrul nu a mers chiar ușor. Bine știă neobositul nostru preot că «graba strică treaba». De aceea mai ales la început, învățătura ni-se da în porții mici, și nu făceam un pas mai departe până ce nu deprindeam bine cele învățate. Astfel în timp de o lună știam toți scrie literele mici și din ele alcătuiam silabe, cuvinte și ziceri. În acest timp am învățat a scrie și numerii până la 10 și știam calcula în cap și lucra în scris orice socoteli cu numerii până la zece.

Dar câte n'a fost să auzim noi în acest timp? Unele din soțiile noastre mereu ne făceau imputări și ziceau că am ajuns la mîntea copiilor; de altă parte am ajuns pe gura satului, și numai noi știm câte înșepături răutăcioase am suferit dela mulțimea consătenilor, cari nu pricepeau sau nu vreau să înțeleagă rostul lucrurilor bune de cari noi ne-am apucat. Noi însă am mers drept înainte fără să ne abatem din calea ce o credeam bună și folositoare.

Colo pe la *Sfântul Nicolae* am ajuns cărturari. Atunci ni-s'au dat mai întâi abecedarul în mână. Ne-am văzut și de câte o ceruză, de câte o peană și de câte un caet de scris și altul pentru socoteli.

Tăblița am folosit-o și pe mai departe, dar nu în măsura de până acum.

Pe la *Bobotează* înaintasem binișor în carte; iar la *Blagovesteni*, când se împliniseră 4 luni dela începerea școlii, noi, aproape toți, cetiam binișor în abecedar, și tot ce cetiam puteam și scrie.

Socoteli făceam neîmpedecați cu numerii până la 100.

Bucuria noastră a fost nespuse de mare văzându-ne trecuți peste greutatea începutului, văzând că am dobândit îndemănare cât decît în *cetit, scris și calculat*.

N'am rămas însă numat cu atâta. În timpul învățaturii am deprins și câteva *cântări bisericesti și lumești*; iar din *istoria biblică* (sfântă) și din *istoria patriei* am învățat, prin spusa preotului, multe părți prea frumoase și folositoare. Și pe lângă aceste am învățat toți lucrările de căpetenie la *prăsierea pomilor* și a *legumilor*.

Dela Blagoveștenii încolo, înteețindu-se tot mai mult lucrările din câmp și grădină, la școală mai umblam numai Dumineca după vecernie. Indrăgind însă învățatura, noi ne căsniam mult cu cartea și pe acasă, de câteori aveam puțin timp liber, mai ales în dumineci și sărbători; astfel după un an ne băgam nasul în orice carte și în orice gazetă, pentrucă acum trecusem, după multă trudă și mari încordări, peste greutatele cetitului.

Preotul, într'o cuvântare ținută în biserică, a pomenit cu laudă strădania noastră, a școlarilor în vârstă, și a îndemnat și pe alții să urmeze școala ce se va începe în toamna a doua.

Acum s'a găsit un număr îndoit de oameni, cu dor și drag de a urmă cursul învățaturii.

Dar acum lucru eră îndoit mai mult și mai greu. Cu oamenii înștiințați de data aceasta trebuia să se țină școală deosebit ca și în anul trecut; pentrucă numai așa se putea ajunge la bun sfârșit. De altă parte preotul doria să țină școală mai departe și cu ceice începuseră învățatura în anul trecut. El vedeă că abia e la începutul lucrării sale de luminare a poporului și știa că pentru a desăvârși această lucrare trebuie să nu lașe de lângă sine pe fiii săi cei buni, cari se lipiseră cu atâta dragoste și încredere de dânsul.

D-zeu ajută și planul preotului nostru se împlinește.

La un an dela venirea dânsului în «Viitorul», învățatorul bătrân de până acum trece la penzie și în locul lui este ales un învățator ținăr, cinstit și harnic. Acesta merge mână în mână cu preotul în lucrarea de înălțare a comunei «Viitorul».

Afară de școala ce el ține în toate zilelele cu copiii în vârsta dela 6—12 ani și, la termine anumite, cu cei în vârsta dela 12—15 ani, învățatorul ține acum școală și cu oamenii în vârstă, anume cu ceice încep pentru întâiașdată la carte. Preotul urmează a țineă școală cu ceice ținuse și în anul trecut.

Felul acesta de învățatură s'a urmat mereu, ani dearândul, până când s'a împrăștiat întunerecul și, în locul lui, s'a sălășluit lumina.

Ceva mai târziu s'au făcut și încercări de deșteptare a femeilor din comună. Găsindu-se calea cea adevărată și urmându-se cu chibzuială și pricepere, femeile s'au deșteptat și ele și au ajuns la deprinderi mai bune decât odinioară.

În felul acesta lucrurile se îndreptează pas de pas în comuna «Viitorul» și din un lucru bun răsar alte 2—3 lucruri bune, cari oate împreună adaugă la bunăstarea și înflorirea bisericei și a școliei, cum și a tuturor locuitorilor din comună.

UN METOD GREȘIT DE A NOBILITA POMII.

Astăzi când dările cele grele și multele lipsuri și nevoi mai pe toți dearândul ne pun pe gânduri și ne silesc să ne batem capul după noi izvoară de venit, trebuie să atragem luarea aminte a oamenilor noștri, la cel mai lesnicios, ușor și folositor izvor de venit. Acesta e pomăritul. La prăsirea pomilor nu se cer sume mari, nici multă învățătură și pregătiri anevoioase, ci numai o bucată de loc, care nu-i lipsește mai nici unuia din țaranii noștri, apoi puțină dibăcie și tragere de inimă la lucru, și venitul îi cade așa zicând ca din cer în poală, fără multă bătae de cap și fără ca omul din pricina pomăritului să fie silit a-și părăsi cealaltă ocupație obicinuită. Venitul din pomărit deci îți vine, pe lângă celelalte venite obicinuite, pe deasupra. Și asta este ceea ce îl face atât de folositor și vrednic de a fi răspândit pretutindeni.

Și pentru ca să nu se creadă că doar venitul din pomărit ar fi așa de neînsemnat și nevrednic de băgat în seamă, — trebuie să spunem că țări cari se ocupă cu deadinsul cu pomăritul, cum sunt bunăoară Tirolul și Bohemia, câștigă an de an mai multe zeci de milioane de coroane din pomărit. Ba chiar mica Sârbie și Bosnia trag mai în toți anii mai multe milioane de coroane din prunele ce le expoartă (le trimit în alte țări). Și ca să aducem și un exemplu de aici dela noi, — comuna Cislădie a vândut, înainte cu vre-o 5—6 ani, la neguțători veniți anume din Germania, numai mere — și încă mere de soiul mai prost, pentru must, — în preț de peste 10,000 de coroane.

Par'că aud cum vor zice mulți dintre stimații cetitori: da, pe hârtie este ușor a socoti venite cât de mari!

Ei bine, haid se facem o socoteală ce o poate cuprinde în mintea sa orice plugar. Să luăm o grădinuță, sau un alt loc potrivit numai de 200 stânjini □, adică de $\frac{1}{8}$ parte de jugăr sau

de două ferdele. Pe locul acesta se pot sădi, la depărtare potrivită de câte 8 stânjini (16 metri) în lung și în lat, cu totul vre-o 120 de pomi. Să zicem meri, pentru că acestora le priște mai bine aici în patria noastră și ei și dau un venit mai sigur și mai îmbelșugat.

Un pom bun, dă, când este ajuns în floarea vieții lui, pe an până la 5 și și mai multe gălete (hectolitre) de mere. Dar să nu luăm decât, socotit un pom și un an cu altul, numai câte 2 ferdele de mere pe an, dela fiecare pom, și ferdăla să o socotim cu câte 2 coroane — ceeace la poame de soiu bun sigur că nu este mult — locul nostru sădit cu pomi ne dă la an un venit de 240 cor. Și — ceeace trebuie indeosebi să ne însemnăm, — venitul acesta îl putem avea, *pe deasupra* venitului obicinuit dela pământul în vorbă. Pentru că locul, pe care am sădit pomii, ne aduce și de aci înainte roadele ce ne-a adus până aci. Ba încă roade și mai îmbelșugate, dacă îi dăm pământului ceeace priște pomilor și sămânțelor deopotrivă.

Dar apoi venitul acesta și încă și mai mare decât acesta, îl aduce — bine să ni-o însemnăm — numai pomăritul *rațional*: (cu minte).

Ce va mai fi și acesta?

Iată ce e:

Pomărit rațional este acel mod de *cultură* (îngrijire) a pomilor unde:

1. Pomii se plantează numai în pământ bine pregătit pentru cultura lor;

2. Unde la plantat se ia numai material bun și soiuri alese de poame;

3. Unde plantarea însăș se face cu îngrijirea trebuincioasă; și

4. Unde și după plantare se poartă grijă ca pomii să se de-svoalte (să crească) bine și să aibă cele de lipsă pentru ca să poată *prospera* (să le umble bine) și să aducă roade.

Dintre aceste patru trebuințe ale pomăritului rațional — rămânând ca cu celelalte să ne ocupăm de altă dată — acum ne vom ocupa numai cu întrebarea: cum se produc soiurile alese de pomi, cu nobilitatea pomilor. Ba chiar și aci numai cu un metod greșit de a nobilita pomii, întrebuițat mult, nu numai de țărani noștri, ci chiar și de mulți dintre cei ce se socotesc a fi pomologi. Și acesta este obiceiul de a prăsi pomii din simburii pomilor nobili și apoi pomișorii prăsiți din astfel de sim-

buri a-i strămută mai demultei dintr'un loc într'altul, în credință că prin aceasta pomul se nobilitează și numai e nevoie de a-l altoi.

Cât de greșit este obiceiul acesta ne dovedesc sumetenii de pome, ce le întâlnim mai ales de cătră primăvară pe pietele orașelor noastre; poame frumoase pe care cei mai mulți le cumpără bucuros în credința, că tot atât vor fi de bune, cât sunt de frumoase. Dar cumpărătorii se înșală amar, căci mergând acasă și gustându-le, află că acelea n'au nici un gust, ci sunt poame pădurețe în toată forma, și numai la părere sunt poame nobile.

Acestea sunt roadele pomilor prășiți din simburi de pomi nobili: poame sălbaticе, ori-cât de frumoase ar fi ele în înfățișarea lor.

Pentru că poame adevărat nobile se pot prăsi numai prin altoire. Iar pomii prășiți din simburi dela pomii nobili, sunt tot atât de pădureți și sălbatici, ca și cei prășiți din simburi dela pomi în sine sălbatici. Și mutarea pomilor tineri dintr'un loc într'altul, nu numai că nu-i nobilitează, ci cel mult îi oprește în dezvoltarea lor firească, ce o ar fi avut dacă se lăsau liniștiți în locul unde au fost plantați dela început.

Pomii nobili se prăsesc numai din *lemn nobil*.

Cine vrea însă se meargă sigur și să-și producă soiuri alese cari se potrivesc cu locul și cu clima (umblarea timpului), acela să-și nobiliteze pomișorii cu mlădițe nobile dela pomi așa cum vrea să-i aibă sau, dacă îi lipsește dibăcia, să-și cumpere pomi nobilitați, altoiți gata.

Din simburi se pot prăsi în cele din urmă, nucii și persecii, dar și la aceștia abia din zece unul se alege într'adevăr bun.

de Preda.

SPOR PE URMA OGOARĂLOR.

În doi numeri trecuți ai foii noastre ne-am încercat să arătăm că părăsirea ogoarălor sterpe este o trebuință tot mai mult simțită, și că plugarii nu vor avea încătro, ci vor trebui să țină samă de schimbarea ogoarălor în locuri cultivate an de an.

Lucrul acesta se face cu bun folos în multe țări și ici-colo chiar și în țara noastră. Pentru ce dară nu ar încerca și plugarii noștri?

Este știut că dacă am sămâna pe acelaș loc ani dearândul tot acelaș fel de bucate, dela o vreme ele nu mai isbutesc și munca noastră ar fi zadarnică.

Așă s'ar întâmplă dacă pe acelaș loc am sămâna mai mulți ani după olaltă grâu, cucuruz sau orice alt soi de bucate.

De aici a urmat rândul care se obicinuieste în plugăria țaranului nostru: grâu, cucuruz și apoi ogor și iarăș grâu, cucuruz și ogor, urmându-se acest mod de lucrare de sute și mii de ani neschimbat.

Pentru timpurile de odinioară acest mod de lucrare a fost potrivit. Pentru timpurile de față însă nu se mai potrivește. Oamenii s'au înmulțit, moșiile s'au bucătățit, și se bucătățesc mereu, iar datele, greutățile și năcazurile de tot felul cresc neîntrerupt. Trebuie prin urmare să se facă neapărat o schimbare în purtarea plugăriei și trebuie să o rupem și cu lăsatul ogorului tot la al treilea an.

Și cum s'ar putea face această schimbare?

Ea s'ar putea face în multe feluri.

Unul din aceste feluri ar fi:

Plugarul să-și împartă moșia în patru părți. În una din aceste *părți* ar trebui să samene:

În anul întâi: cucuruz.

„ „ al doilea: orz sau ovăs cu trifoiu.

„ „ „ treilea: trifoiul sămânat în anul al doilea.

„ „ „ patrulea: grâu.

În *partea a doua* a moșiei ar sămâna:

În anul întâi: orz sau ovăs cu trifoiu.

„ „ al doilea: trifoiu.

„ „ „ treilea: grâu.

„ „ „ patrulea: cucuruz.

În *partea a treia* a moșiei ar sămâna:

În anul întâi: trifoiu.

„ „ al doilea: grâu.

„ „ „ treilea: cucuruz.

„ „ „ patrulea: orz sau ovăs cu trifoiu.

În *partea a patra* a moșiei ar sămâna:

În anul întâi: grâu.

„ „ al doilea: cucuruz.

„ „ „ treilea: orz sau ovăs cu trifoiu.

„ „ „ patrulea: trifoiu.

Sau mai deslușit: ¹⁾

Anul	Partea de moșie			
	1	2	3	4
1	Cucuruz	Orz sau ovăs cu trifoiu	Trifoiu	Grâu
2	Orz sau ovăs cu trifoiu	Trifoiu	Grâu	Cucuruz
3	Trifoiu	Grâu	Cucuruz	Orz sau ovăs cu trifoiu
4	Grâu	Cucuruz	Orz sau ovăs cu trifoiu	Trifoiu

Precum vedem: în toate cele patru părți ale moșiei grâul urmează după trifoiu, pentru că după el grânele isbutesc foarte bine. Și astfel trifoiul este una din plantele menite să țină locul ogorului sterp, ce plugarii noștri obicinuiesc a-l lăsa an de an.

În chipul acesta, pe urma ogorului scos din obicei, și prin o împărțire mai cuminte a locurilor de arat în 4 părți, și nu în două sau trei hotară sau furdulașe, — o să urmeze spor și binecuvântare.

Săteanul.

FACEREA ROILOR MAIESTRITI ÎN COȘNIȚELE MOBILE.

În coșnițele mobile, de obicei făcute din scânduri și înzestrate cu rame s'au pârcașe, ce se pot scoate și iar pune cu înlesnire la locul lor, — roii măiestriți se fac mult mai ușor decât în coșnițele de nuiele și anume:

Se ia o coșniță mobilă goală. În partea din jos, chiar la urdiniș, se pune un fagur cu căsuli de lucrătoare; căsuliile să fie goale. Deasupra lui să pune un fagur cu miere care poate fi și neacoperită. Acum căutăm după matcă în coșnița, din care facem roiul măiestrit. Spre acest sfârșit scoatem pârcaș de pârcaș cu faguri de albine și ne uităm cu băgare de seamă după matcă; dând de ea, nu mergem mai departe cu scoaterea, ci așezăm pârcașul pe care zărisem matca, în coșnița, unde facem roiul

¹⁾ Din cartea: *Scrisori către plugari* de C. Sandu.

măiestrit, tocmai lângă fagurul de lucrătoare, care l'am fost pus mai înainte și mai punem în coșniță vre-o 7 părcane cu începuturi de faguri, dacă n'avem faguri măiestriți. Măturăm apoi cu ajutorul unei pene de găscă, muiată în apă rece, albinele de pe vre-un fagur, doi. Părcanele cu faguri și albine, scoase din coșnița în care a fost matca, se pun iar la locul lor, și de unde am scos fagurul cu matca, punem un părcan cu început de fagur.

Acum se închid amândouă coșnițele și aceea din care am făcut roiul, o strămutăm în alt loc, iar cealaltă o punem în locul ei.

Astfel roiul măiestrit e gata și se întărește prin albinele, care au sburat până acum din coșnița-mamă; căci albinele se trag toate la locul, unde sunt dedate. În cealaltă coșniță rămân albinele tinere, care n'au sburat încă afară și mulțime de pui și ouă. Ele își cresc o matcă tineră, care la timpul său face o nouă prăsilă.

Țimpul cel mai potrivit pentru facerea roilor măiestriți este în zilele frumoase, între oarele 9 și 11 înainte de amiază.

Stuparul.

ȘTIRI.

Inștiințare. Am trimis această foaie timp de o jumătate de an unui număr foarte mare de cetitori, fără ca mulți din ei să fi plătit abonamentul și fără să fi returnat cele 24 numere ale foii. Dreptaceea pe toți acești cetitori i-am socotit și-i socotim abonați și-i rugăm să binevoiască a ne trimite abonamentul pe asemnatul alăturat la Nr. 20 al foii.

Abonații cari au plătit numai pe un pătrar sau o jumătate de an sunt rugați să-și înoiască abonamentul la timp trimițând suma cu care sunt în restanță.

Totodată rugăm să se lipească pe dosul cuponului întreagă adresa sau să se scrie măcar numărul învalitoarei în care trimitem foaia și să ni-se împărtășească spre îndreptare greșelile ce s'ar fi strecurat în adresă.

Cărturărimea noastră o rugăm și la acest loc să răspândească această foaie în păturile largi ale țărânilor noastre.

Din despărțământul Brașov al Asociațiunii primim imbu-
curătoarea știre, că s'a adus la nouă viață agentura de pe
„Tocile”. Duminecă la 1/14 Aprilie s'a ținut adunarea de con-
stituire, la care au fost de față directorul despărțământului dl A.
Bârseanu, vicepreședintele comitetului dl Dr. N. Vecerdea și alți
membri ai comitetului.

Tot cu acest prilej s'a înființat și un cabinet de lectură,
unde cei inșetoșați de dorul după hrana sufletească în ceasurile
libere pot să se adape din izvorul luminei cărților folositoare.

*La Preșmer s'a ținut a doua zi de Rusalii adunarea generală
a desp. Brașov al Asociațiunii.* — A luat parte un public număros.
Vre-o 50 de oaspeți dela Brașov, și membrii „Acordului”, cari
sub conducerea dlui învățător V. Oancea a desfășurat pe ascultă-
tători cu câteva cântări frumoase. Adunarea s'a ținut sub con-
ducerea dlui profesor A. Bârseanu. S'a ales noul comitet în frunte
cu dl A. Bârseanu. S'au ținut două prelegeri folositoare din
partea dlui I. Aron și părintele Ludu. Adunarea a fost un prilej
binevenit de luminare, prin prelegeri, de înfrățire prin cântec și
de întărire sufletească a acelor mulți, cari rar au norocul să fie
incunjuțați cu căldură, de inimi de frați cu mai multă carte, și
cu mai multe cunoștințe.

Prelegeri populare, s'a ținut în 2 Iunie la Ciufud în desp.
Blaj al Asociațiunii. A vorbit dl prof. Dr. Chețan despre hrănirea
ca condiție a sănătății, și a combătut alcoolismul. Dl Stefan Ro-
șian a explicat poporului rostul unei bune chivernisiri a căști-
gului și roadelor muncii trudnice. S'au împărțit cărți țăranilor.

Tot despărțământul Blaj al Asociațiunii a ținut prelegeri po-
porale la Roșia de Secaș. Domnul profesor Nicolae Pop a în-
vățat poporul despre cultivarea viței americane. Dl Stefan Ro-
șian a dat povețe folositoare despre asigurări contra focului, și
dl Dr. Ambrosiu Chețian a vorbit contra alcoolismului. Prelegerile
ținute cu multă dragoste pentru țăranii au fost ascultate cu interes.
La sfârșit s'a împărțit cărți poporului.

În comuna Henig, la stăruința harnicului preot Nic. Muntean,
reprezentanța comunală, a adus hotărîrea ca *cârciumele să fie
închise* în Dumineci și sărbători.

Dorim să auzim cât mai multe vești bune de acestea și
din alte părți.